

4๓1๕๓3/๐๖

ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูงของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ในกรุงเทพมหานคร

นางรุ่งอรุณ รังรองรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-954-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016074

T 1๙51๒๘๙

LEADERSHIP OF HIGH RANKING ADMINISTRATORS IN THE RAJAMANGALA
INSTITUTE OF TECHNOLOGY, BANGKOK METROPOLIS

MRS. ROONGAROON RANGRONGRUT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements

For the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-569-954-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูงของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ในกรุงเทพมหานคร

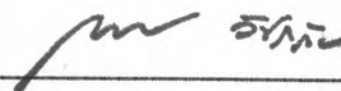
โดย นางรุ่งอรุณ รังรองรัตน์

ภาควิชา อุดมศึกษา

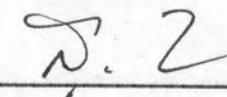
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อาชวอำรุง

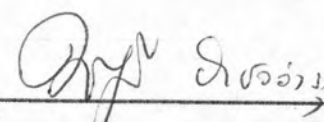

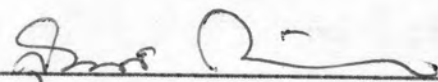
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โขวิไลกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อาชวอำรุง)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชาติ ตันธนะเดชา)

รุ่งอรุณ รังรองรัตน์ ; ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูงของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ใน กรุงเทพมหานคร (LEADERSHIP OF HIGH RANKING ADMINISTRATORS IN THE RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY, BANGKOK METROPOLIS) : ...ที่ปรึกษา รศ.ดร.พรชูลี อาชวอำรุง : 156 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายศึกษาถึงประเภท และแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูงของ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของผู้ใต้บังคับบัญชา

ผู้ให้ข้อมูลเป็นคณาจารย์ในวิทยาเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร 11 วิทยาเขต

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ปรับปรุงมาจาก Leadership Questionnaire ของ Bernard M. Bass มีจำนวนข้อกระทงทั้งสิ้น 72 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลได้ คำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน และวิเคราะห์ตัวประกอบด้วยวิธี Maximum Likelihood หมุนแกนตัวประกอบแบบออร์โธโกนอลด้วยวิธีวาริแมกซ์ โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS-X

ข้อค้นพบมีดังนี้ คือ

1. ตามการรับรู้ของผู้ใต้บังคับบัญชา ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูงของสถาบันเทคโนโลยี-ราชมงคล ในกรุงเทพมหานครได้ ภาวะผู้นำ 2 ประเภท และได้แบบภาวะผู้นำ 5 แบบ ดังนี้
 1. ภาวะผู้นำประเภทเหนือรูปแบบ (Transformational Leadership) มีแบบภาวะผู้นำ 3 แบบ คือ 1.1 ภาวะผู้นำแบบอำนาจนิยม 1.2 ภาวะผู้นำแบบกระตุ้นเชิงปัญญา 1.3 ภาวะผู้นำแบบ เน้นส่วนรวม
 2. ภาวะผู้นำประเภทปฏิสัมพันธ์ (Transactional Leadership) มีแบบภาวะผู้นำ 2 แบบ คือ 2.1 ภาวะผู้นำแบบวางรูปแบบให้ปฏิบัติและให้รางวัล 2.2 ภาวะผู้นำแบบห่อปกกรองอุก
2. ในปัจจุบันผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่างานมีผลสำเร็จปานกลาง ผู้บังคับบัญชาสามารถประสาน-สัมพันธ์ความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาในระดับปานกลาง หึงพอใจผู้บังคับบัญชาและวิธีบังคับบัญชาในระดับ หพอใจ

ภาควิชา อุดมศึกษา
สาขาวิชา อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อผู้ใดศ ๕๐๑ - ๕๐๐๐๕๐๐๕
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.พรชูลี อาชวอำรุง

ROONGAROON RANGRONGRUT : LEADERSHIP OF HIGH RANKING ADMINISTRATORS
IN THE RAJAMAGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY, BANGKOK METROPOLIS. THESIS
ADVISOR : ASSO. PROF. PORNHULEE ACHAVA-AMRUNG, Ed.D : 156 PP.

The purpose of this research was to study the pattern of high ranking administrator leadership of Rajamangala Institute of Technology by subordinates. A questionnaire with 72 items was used to collect data which were subsequently analyzed by SPSS-X. Factor analysis method with varimax rotation was employed to ascertain leadership styles.

The major findings were as follows.

Leadership of high ranking administrators in Rajamangala Institute of Technology was categorized into two types and five styles, namely, (1) Transformational Leadership: 1.1 Charismatic 1.2 Intellectual Stimulation 1.3 Altruistic (2) Transactional Leadership; 2.1 Contingent Reward 2.2 Paternalistic.

At present, subordinates perceived their leadership to be mediocre in their tasks, moderately mediocre in dealing with them. However, they are reported to be satisfied with their leaders.

ภาควิชา อุดมศึกษา
สาขาวิชา อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อผู้คิด ~~.....~~ ๕๐๑- ๕๐๐๐๕๐๕
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Dr. P. Achava-Amrung*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จ ลุล่วง ด้วยความปรารถนาดี ความเมตตาช่วยเหลือของผู้มี
พระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขออนุญัตถกล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ด้วยความทราบซึ่ง ความเคารพ และรำลึก
ถึงพระคุณอย่างสูง

รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อาชวอำรุง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้
เรื่องการวิจัย ให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์มาตั้งแต่ต้นจนบรรลุความสำเร็จ ถึงแม้กระทั่ง
เวลาพักผ่อนหลังการบำบัดรักษาตัวเนื่องจากประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ ท่านยังเมตตาให้คำปรึกษา
ด้วยความเสียสละอย่างยิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ บุปรักษ์ รองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ ผู้ให้ความรู้
ด้านการบริหารสถาบันอุดมศึกษาแก่ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชาติ ต้นณะเคชา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ให้คำปรึกษา
และให้แนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างยิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โขวิไลกุล หัวหน้าภาควิชาอุดมศึกษา กรุณาเป็นประ
ธานการสอบครั้งนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิ ทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้แบบสอบที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์นี้

อาจารย์วสันต์ รั้งรองรัตน์ ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายที่สุด คุณจันทร์ คุณพูนสุข พงษ์ศรีทัศน์ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้มีพระคุณสูงสุดที่กรุณาให้กำลังใจ
กาย กำลังใจ กำลังสติปัญญาแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณ ขอขอบคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้

รุ่งอรุณ รั้งรองรัตน์

ช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ ภาษาไทย	ง
บทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
คำถามในการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายของผู้นำ	9
ความหมายของภาวะผู้นำ	11
วิธีการศึกษาภาวะผู้นำ	12
ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	13
ประเภทและแบบภาวะผู้นำ	16

คุณลักษณะคุณธรรมและหน้าที่ของผู้นำ	27
มนุษยสัมพันธ์	32
การสื่อสาร	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
ประวัติสถาบัน	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากร	47
ผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	47
กลุ่มตัวอย่าง	47
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบ	59
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเลือกเติมตัวอักษร	89
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	96
อภิปรายผลการวิจัย	105
ข้อเสนอแนะ	114

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	124
ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	124
ข. หนังสือขอความอนุเคราะห์	125
ค. หนังสืออนุญาตเก็บข้อมูล	126
ง. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	127
ฉ. ประวัติผู้วิจัย	157

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
2	ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	60
3	ค่ารากแฉ่ง, ร้อยละความแปรปรวนของตัวแปร ค่าเฉลี่ยตัวประกอบ แต่ละตัวประกอบ	71
4	ค่าน้ำหนักตัวประกอบและค่าความแปรปรวน	72
5	ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบเปรียบเทียบกับของ Bass	76
6	ตัวประกอบที่ 1 ผู้นำแบบอำนาจบารมี	78
7	ตัวประกอบที่ 2 ผู้นำวางรูปแบบให้ปฏิบัติและให้รางวัล	80
8	ตัวประกอบที่ 3 ผู้นำแบบกระตุ้นเชิงปัญญา	83
9	ตัวประกอบที่ 4 ผู้นำแบบพ่อปกครองลูก	85
10	ตัวประกอบที่ 5 ผู้นำแบบเน้นส่วนรวม	86
11	สรุปประเภทและแบบภาวะผู้นำเปรียบเทียบกับของ Bass	87
12	ผลสำเร็จของงานโดยส่วนรวมของหน่วยงาน	89
13	ผลสำเร็จของวิทยาเขตเมื่อเปรียบเทียบกับวิทยาเขตอื่น	90
14	ผลงานที่เป็นความต้องการของผู้อำนวยการนั้นมีความสัมพันธ์กับความ ต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงใด	91
15	ผลงานที่เป็นความต้องการของผู้อำนวยการนั้น มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการของวิทยาเขตเพียงใด.....	92
16	ความพึงพอใจที่ผู้อำนวยการมีต่อผู้ตอบ	93
17	ความพึงพอใจที่ผู้ตอบมีต่อวิธีการเป็นผู้นำของผู้อำนวยการว่าเป็นวิธี การที่ถูกต้องในการปฏิบัติงานของวิทยาเขต	94

สารบัญแนภูมิ

แนภูมิ

หน้า

1	ภาวะผู้นำประเภทเหนือรูปแบบ /	17, 103
2	ภาวะผู้นำประเภทปฏิสัมพันธ์ /	19, 104
3	ผู้นำแบบ 2 มิติ	25
4	ผู้นำแบบ 9 มิติ	26
5	กระบวนการสื่อสาร	36
6	การแบ่งส่วนราชการสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	43